

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(пост. п. 9 від «30» 06 2022 р.)

Ректор

 А. А. Мазаракі

**СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ З КУРСОМ
ЕТНОПСИХОЛОГІЇ /
SOCIAL PSYCHOLOGY WITH THE COURSE OF
ETHNOPSYCHOLOGY**

**РОБОЧА ПРОГРАМА /
COURSE OUTLINE**

освітній ступінь	бакалавр /	bachelor
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки	/ Social and behavioral sciences
спеціальність	053 Психологія	/ Psychology
освітня програма	Практична психологія	/ Practical psychology

Київ 2022

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ
заборонено**

Автор: І.В.Мостова , канд. психол. наук, доцент.

Програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри психології
від 16.10.2021р., протокол № 4

Рецензенти: М.С. Корольчук, д-р психол. наук, проф.,професор кафедри
психології;
А.М.Расулова к.е.н., доцент, доцент кафедри готельно-
ресторанного бізнесу

**СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ З КУРСОМ
ЕТНОПСИХОЛОГІЇ
SOCIAL PSYCHOLOGY WITH THE COURSE OF
ETHNOPSYCHOLOGY
РОБОЧА ПРОГРАМА \
COURSE OUTLINE**

освітній ступінь	бакалавр /bachelor
галузі знань	05 Соціальні та поведінкові науки/ Social and behavioral sciences
спеціальність	053 Психологія / Psychology
освітня програма	053 Практична психологія/ Practical psychology

Розділ 1 «Структура дисципліни та розподіл годин за темами (тематичний план)»

№ пор.	Тема	Кількість годин				Форми контролю
		Усього годин/кредитів	з них			
			лекції	семінарські та практичні заняття/МК	самостійна робота	
1	Соціальна психологія як наука	14	2	2	10	О, ТЗ, РП, Т
2	Методологія соціально-психологічного дослідження	14	2	2	10	О, ТЗ, РП, Т
3	Психологія взаємодії людей	10	2	2	6	О, Е, П, ТЗ, Т
4	Психологія взаємин людей	14	2	2	10	О, РП, П, Т
5	Соціально-психологічні закономірності спілкування	16	4	2	10	П, РП, Е, Т
6	Психологія міжособистісного сприйняття і взаєморозуміння	16	4	2	10	О, ТЗ, Е, Т
7	Соціальна психологія особистості	14	4	2	8	ТЗ, П, Е, Т
8	Психологія малої групи	14	4	2	8	О, ТЗ, РП, Т
9	Етнопсихологія як об'єкт соціально-психологічного вивчення	12	2	2	8	О, ТЗ, П, Е, Т
10	Методологія і методи сучасної етнопсихологічної науки	8	2	2	4	О, ТЗ, П, Е, Т
11	Психологія соціальних класів	8	2	2	4	О, ТЗ, П, Е, Т
12	Психологічні проблеми етносу та нації	12	4	2	6	О, ТЗ, РП, Е, Т
13	Психічний склад етносу та проблема націотворення	10	2	2	6	О, ТЗ, П, Е, Т

14	Вплив етнопсихологічних феноменів на життя особистості	8	2	2	4	О, ТЗ, П, Е, Т
15	Духовний потенціал людини	10	2	2	6	О, ТЗ, П, Е, Т
16	Міжетнічні конфлікти	8	4	2	4	О, ТЗ, П, Е, Т
	Підсумковий контроль					екзамен
	Разом	180\6	42	28	110	

опитування – О; тести – Т; творче завдання – ТЗ; рольова гра –РГ, міні-тренінг – МТ, есе – Е; ППЗСР – письмова перевірка звіту самостійної роботи; ПСВ – перевірка ситуаційної вправи.

Розділ 2 «Тематика та зміст лекційних, практичних (семінарських), лабораторних занять, самостійної роботи студентів»

Результати навчання	Навчальна діяльність*	Робочий час студента, год
1	2	3
<p>знати передумови та історію становлення соціальної психології; вміти: - визначати предмет та завдання соціальної психології в контексті різних напрямів; - визначати проблемне коло соціальної психології</p>	<p>Тема 1. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА</p> <p>Лекція 1. Історія розвитку соціальної психології. Структура сучасної соціальної психології.</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> Становлення соціальної психології. Предмет та завдання соціальної психології. Етапи та кризи розвитку, основні теоретичні напрями світової соціальної психології. <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 2, 3. Додатковий: 11, 13,14. Інтернет-ресурси: 17,19,21 25 .</p> <p>Самостійна робота студентів: <i>Дослідницькі завдання</i> <i>Варіант 1. Аналіз етапів соціально - психологічного дослідження [3, с.32-37].</i></p>	<p>2</p> <p>10</p>

Варіант 2. Ознайомлення із способами ефективного опанування науковою інформацією [3, с.19-32].

Підготувати дайджести:

Історична дискусія з приводу предмета соціальної психології.

Основні напрямки соціальної психології.

Місце займає соціальна психологія у системі наук.

Очевидний і завуальований вплив цінностей на соціальну психологію та формування концепцій. (Обсяг - 3 сторінки).

Аналіз монографії:

Аронсон Еліот. Громадська тварина. Введення в соціальну психологію.

Семінарське заняття № 1. Основні напрямки сучасної західної соціальної психології. Порівняльний аналіз американських та європейських підходів.

Питання семінарського заняття:

1. Соціальна психологія в системі наук.
2. Предмет і завдання соціальної психології (його еволюція).
3. Прикладне значення соціальної психології для розвитку суспільства та окремої особистості.
(Порівняльний аналіз американських та європейських підходів.).(Звіт)
4. Соціальна психологія в Україні.
(Презентація)

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1, 2, 3.

Додатковий: 4, 9, 10.

Інтернет-ресурси: 1,3,5 7 .

<p>Знати види соціально психологічних досліджень; - володіти методологічним апаратом; - вміти аналізувати соціально-психологічні дослідження з точки зору різних парадигм; - розуміти специфіку наукового дослідження в соціальній психології; - знати методи соціальної психології; розуміти логіку, вміти розробляти план та програму соціологічного дослідження</p>	<p>Тема 2. МЕТОДОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ</p> <p>Лекція 2. Специфіка наукового дослідження в соціальній психології</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методологічні основи соціально-психологічного дослідження. 2. Соціально-психологічне дослідження в межах гуманітарної та природно-наукової парадигм. <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 2, 3. Додатковий: 4, 9, 10. Інтернет-ресурси: 1,3,5 7 .</p> <p>Самостійна робота студентів: <i>Дослідницькі завдання:</i> <i>Варіант 1. Ознайомлення з особливостями проведення лабораторних та «польових» соціально - психологічних досліджень.</i> <i>Варіант 2. Ознайомтесь з особливостями прихованих методів виміру поведінки працівників організації</i> <i>Підготувати дайджести:</i> <i>Основні методи соціально - психологічного дослідження.</i> <i>Особливості постановки запитань у соціально - психологічних дослідженнях.</i> <i>Етичні проблеми, які пов'язані з польовим експериментом. Наведіть приклади. (Обсяг - 3 сторінки).</i> <i>Аналіз монографії:</i> <i>Милграм С. Експериментальна соціальна психологія.</i></p>	<p>2</p> <p>10</p>
--	---	--------------------

	<p align="center">Семінарське заняття № 2. Методологічні проблеми та методи соціально - психологічного дослідження.</p> <p><i>Питання семінарського заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть основні методи соціально - психологічного дослідження? 2. Які особливості проведення опитування? 3. Що таке кореляційне дослідження? Кореляційне дослідження: виявлення природних зв'язків. 4. Якою є етика проведення експерименту? 5. Специфіка і види прикладних соціально - психологічних досліджень. <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 2, 3. Додатковий: 1,3,5, 7. Інтернет-ресурси: 1, 3,7.</p>	<p align="center">2</p>
<p>знати механізми та загальну характеристику взаємодії; - вміти діагностувати та корегувати проблеми у взаємодії</p>	<p align="center">Тема 3. ПСИХОЛОГІЯ ВЗАЄМОДІЇ</p> <p align="center">Лекція 3. Сутність взаємин План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика взаємодії. 2. Сутність взаємодії. 3. Типи взаємодії та її особливості. <p>Список рекомендованих джерел:: Основний: 1, 3. Додатковий: 1,2,3 Інтернет-ресурси: 1-10.</p> <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Охарактеризуйте взаємодію з точки зору «символічного інтеракціоналізму» (Д.Мід), транзактному аналізу Е.Берна.</i> 2. <i>Опишіть свої почуття і переживання на усіх етапах вашого</i> 	<p align="center">2</p> <p align="center">6</p>

	<p><i>ознайомлення і взаємодії з якоюсь новою людиною.</i></p> <p>3. Спробуйте зафіксувати, чим відрізняються ваші власні варіанти взаємодії від подібних у інших людей.</p> <p style="text-align: center;">Семінар 3. Взаємодія у процесі спілкування</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Взаємодія як організація діяльності. 2. Типи взаємодії. 3. У чому полягає взаємодія і які форми її прояву? 4. Яка динаміка взаємодії ? 5. Що таке зворотний зв'язок у взаємодії? 6. Яку стратегію поведінки у взаємодії ви знаєте? <p>Список рекомендованих джерел:: Основний: 1, 3. Додатковий: 1,2,3 Інтернет-ресурси: 1-10.</p>	2
<p>- знати основні поняття, види , класифікацію взаємовідносин; - розуміти механізми та ефекти соціальної перцепції; - усвідомлювати сутність рефлексії, емпатії, ідентифікації; - вміти діагностувати, аналізувати та корегувати помилки атрибуції; - вміти застосовувати знання у спілкуванні</p>	<p>Тема 4. ПСИХОЛОГІЯ ВЗАЄМИН</p> <p>Лекція 4. Сутність взаємовідносин План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність взаємовідносин. 2. Види взаємовідносин у спілкуванні та їх класифікація. 3. Особливості психології взаємин в Luxury сегментах.? <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 3, 5. Додатковий: 6, 8. Інтернет-ресурси: 1-10.</p> <p style="text-align: center;">Семінар 4. Сутність взаємовідносин</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація психологічних стосунків. Особливості міжособистісних стосунків. Види взаємовідносин. Взаємовідносини у 	2

	<p>процесі спілкування та їх класифікація.</p> <p>2. Як трактується поняття «відношення» в психологічній науці?</p> <p>3. У чому різниця між «суб'єкт-об'єктними» і «суб'єкт-суб'єктними» стосунками?</p> <p>4. Що визначає зміст міжособистісних стосунків?</p> <p>5. Які особливості психології взаємин в Лиху сегментах? (дайджест, на прикладі організації(банк, готель))</p> <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <p>1. Охарактеризуйте співвідношення психологічних і економічних стосунків людей.</p> <p>2. Вивчіть роль і специфіку прояву усіх видів взаємовідносин людей в їх повсякденному житті і діяльності.</p> <p>3. Дослідіть, яким взаємовідносинам ви зазвичай віддаєте перевагу в повсякденному житті і діяльності.</p> <p>4. Опишіть ієрархію взаємовідносин у вашій сім'ї.</p>	<p>10</p>
<p>знати психологію міжособистого сприйняття і взаєморозуміння.</p> <p>- типи соціальних об'єднань, налагоджувати ефективний процес спілкування і взаємодії людей.</p> <p>- сутність основних психологічних концепцій спілкування.</p> <p>- механізми</p>	<p>Тема 5. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ СПІЛКУВАННЯ</p> <p>Лекція 5. Поняття і сутність спілкування</p> <p>План лекції</p> <p>1. Проблема спілкування в соціальній психології.</p> <p>2. Структура, етапи, функції та механізми спілкування.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 3, 4, 5. Додатковий: 1, 6, 8,10.</p>	<p>2</p>

<p>встановлення контактів.</p> <p>- етапи онтогенетичного розвитку спілкування та</p> <p>- усвідомлювати сутність рефлексії, емпатії, ідентифікації.</p> <p>- психологічні особливості спілкування.</p> <p>- структуру, етапи, функції та механізми спілкування.</p> <p>- відчувати та аналізувати взаємовідносини.- діагностувати, аналізувати та корегувати помилки</p>	<p>Інтернет-ресурси:1 - 10.</p> <p>Лекція 5.1. Поняття і сутність спілкування</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Спілкування як комунікація. Структура комунікації. Комунікативні стилі. 2. Бар'єри комунікації. 3. Соціально-психологічні особливості спілкування в Luxury сегментах <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 3, 4, 5. Додатковий:1, 6, 8,10. Інтернет-ресурси:1 - 10.</p> <p>Семінар 5</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, структура та види спілкування. 2. Етапи онтогенетичного розвитку спілкування людини. 3. Діяльність та спілкування. Діалогічне та монологічне спілкування. 4. Специфіка обміну інформацією в комунікативному процесі. 5. Моделі та види комунікації. 6. Засоби вербальної комунікації. Зворотний зв'язок. 7. Бар'єри спілкування. 8. Роль невербальної комунікації у спілкуванні. <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізуйте співвідношення категорій «спілкування» та «діяльність» в різних психологічних концепціях (О. Леонтьєв, Г. Андрєєва, Л. Петровська, Б. Ломов тощо) (письмово). 2. Визначте ключові позиції концепцій спілкування 	<p>2</p> <p>2</p> <p>10</p>
---	--	-----------------------------

	<p><i>В. Мясищева, В. Століна, М. Бахтіна, Е. Берна, З. Фрейда.</i></p> <p>3. <i>Визначте роль і значення бар'єрів спілкування в повсякденному житті і діяльності людей.</i></p> <p>4. <i>Напишіть есе на тему: «Мої стосунки з людьми з точки зору соціальної психології (онтогенетичний розвиток)».</i></p> <p>5. <i>Охарактеризуйте «вікно Джогарі» (письмово).</i></p> <p>6. <i>Підготуйте проект «Невербальна комунікація у діяльності психолога».</i></p> <p>7. <i>Напишіть есе на тему: «Взаємодія мовних та тілесно-звукових засобів у моєму спілкуванні», «Бар'єри у моєму спілкуванні». «Соціально-психологічні особливості спілкування в Luxury сегментах».</i></p>	
<p>- Знати психологію міжособистісного сприйняття і взаєморозуміння;</p> <p>- механізми міжособистісного сприйняття.</p> <p>- психологічні особливості міжособистісного взаєморозуміння. відчувати та аналізувати взаємовідносини.</p> <p>- діагностувати, аналізувати та корегувати помилки перцепції.</p> <p>- діагностувати проблемні моменти в</p>	<p>Тема 6. ПСИХОЛОГІЯ МІЖОСОБИСТІСНОГО СПРИЙНЯТТЯ І ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ</p> <p>Лекція 6. Сутність і основні характеристики міжособистісного сприйняття</p> <p>План лекції</p> <p>1. Поняття міжособистісного сприйняття.</p> <p>2. Механізми міжособистісного сприйняття.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 3,4,5. Додатковий: 1, 2 , 3, 5. Інтернет-ресурси: 1 - 10.</p> <p>Лекція 6.1. Сутність і основні характеристики міжособистісного сприйняття</p>	<p>2</p> <p>2</p>

<p>сприйнятті клієнта в практичній діяльності. - проявляти вмотивованість на розвиток соціально - перцептивних здібностей.</p>	<p>1. Психологічні особливості міжособистісного взаєморозуміння. 2. Механізми міжособистісного сприйняття.</p> <p>Семінар 6</p> <p>1. Проаналізувати якостей взаємодіючої особистості, що проявляються. (На прикладі відео з YouTube)</p> <p>2. Опишіть механізм виявлення впливу на особу ситуації взаємодії з партнером.</p> <p>3. . Опишіть вироблення угоди і практичне її виконання за встановленими правилами. (Приклад угоди)</p> <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <p>3. З'ясуйте відмінності в методологічних підходах до розуміння соціальної перцепції у вітчизняній і західній соціальній психології.</p> <p>4. Вивчіть особливості своєї соціальної перцепції.</p> <p>5. Опишіть умови досягнення взаєморозуміння між вами та іншими людьми. (Есе)</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 3,4,5. Додатковий: 1, 2 , 3, 5. Інтернет-ресурси: 1 - 10.</p>	<p>2</p> <p>10</p>
<p>- Знати соціально-психологічні підходи до вивчення особистості; - розуміти сутність та можливі складнощі соціалізації;</p>	<p>Тема 7. ПРОБЛЕМА ОСОБИСТОСТІ В СОЦІАЛЬНІЙ ПСИХОЛОГІЇ Лекція 7 Особистість як предмет дослідження в соціальній психології План лекції</p>	<p>2</p>

<p>- розуміти сутність соціальних установок та очікувань; - виявляти готовність до розвитку соціально-психологічної компетентності - володіти вміннями реалізації базових процедур аналізу проблем людини, соціалізації індивіда. - проявляти готовність до розвитку соціально-психологічної компетентності.</p>	<p>1. Поняття особистості і її соціально-психологічні особливості. 2. Соціально-психологічні класифікації особистості. 3. Соціалізація особистості.</p> <p>Лекція 7.1. Особистість як предмет дослідження в соціальній психології План лекції</p> <p>1. Особистість у групі. 2. Соціально-психологічна компетентність.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 2, 3, 4. Додатковий: 7, 8, 10. Інтернет-ресурси: 1 -10.</p> <p>Семінар 7</p> <p>1. Специфіка соціально-психологічної проблематики особистості. 2. Інститути соціалізації. 3. Статус особистості як показник стану групи. 4. Позиція як інтегральна система вибіркового відносин особистості.</p> <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <p>1. Дати визначення поняттям: соціальна установка, соціалізація, диспозиція, 2. Підготувати повідомлення «Становлення проблеми аттитюда в соціальній психології». 3. Написати есе на тему: «Стадії та шляхи моєї соціалізації».</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 2, 3, 4. Додатковий: 7, 8, 10. Інтернет-ресурси: 1 -10.</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>10</p>
---	--	-----------------------------

<ul style="list-style-type: none"> - Знати напрями та проблеми досліджень малої групи; - розуміти психологічні впливи в малих групах; - усвідомлювати значущість між групових відносин; - вміти діагностувати відносини у групі, розуміти поняття групи, групових процесів та характеристик; - знати класифікацію груп; - проводити соціометричні дослідження; - розуміти сутність соціально-психологічного тренінгу; - вміти діагностувати стан групи 	<p style="text-align: center;">Тема 8. ПСИХОЛОГІЯ МАЛОЇ ГРУПИ</p> <p>Лекція 8. Поняття малої групи і її психології.</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні проблеми малої групи в соціальній психології. 2. Історія досліджень малої соціальної групи. 3. Класифікація малих соціальних груп. <p>Лекція 8.1. Поняття малої групи і її психології.</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика соціально-психологічних процесів у малій групі. 2. Конфлікт у малій групі. <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 3, 4, 5. Додатковий: 1, 2, 4, 6, 8. Інтернет-ресурси: 1- 10.</p> <p style="text-align: center;">Семінар 8</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознаки малої групи. 2. Групові норми та нормативна поведінка. 3. Формування та розвиток малої групи. 4. Моделі розвитку групи. 5. Структура взаємовідносин у малих групах. 6. Динамічні процеси у малій групі. 7. Групова згуртованість. 8. Групи активного соціально-психологічного навчання (АСПН), групові тренінги. 9. Соціометрія. <p><i>*Ознайомлення з методиками для дослідження стилю лідерства</i></p>	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p>
--	--	--

	<p><i>(керівництва) у групі.</i></p> <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проведіть соціометричне дослідження студентської групи, проаналізуйте його результати (Звіт). 2. Підготуйте повідомлення «Феномен групового тиску», «Феномен соціальної підтримки». 3. Підготуйте проект: «Концепція групової динаміки К.Левіна». 4. Підготуйте проект «Історія розвитку соціальної психології у співвідношенні з еволюцією поняття група». 5. Опрацюйте розділи «Вплив групи» та «соціальна психологія та правосуддя» Д. Майєрса. 6. Напишіть аналітичне есе «Характеристика моєї студентської групи» (за її структурою, процесами, нормами, цінностями, санкціями, експектаціями). 	8
<p>Знати основні категорії, поняття й напрями розвитку етнопсихології.</p> <p>Методологію, методи завдання, принципи та історію становлення етнічної психології.</p> <p>Вміти застосовувати методологію проведення етнопсихологічних досліджень.</p>	<p>Тема 9..Етнопсихологія як об’єкт соціально-психологічного вивчення</p> <p>Лекція 9. Основні поняття, категорії та предмет етнопсихології як галузі психології</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Етнопсихологія як галузь психологічної науки. 2.Зв’язок етнопсихології з іншими науками. 3.Предмет і об’єкт дослідження етнопсихології. 4.Психологічна сутність основних понять етнопсихології. 	2

	<p><i>Миклухо-Макля, Д. Овсянико-Куликовського, Г. Шпета, М. Грушевського, Д. Чижевського, Ф. Вовка (сформульовані принципи).</i></p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 3, 4, 5. Додатковий: 1, 2, 4, 6, 8. Інтернет-ресурси: 1- 10.</p>	
<p>Розуміти зміст понять: «національний характер», «етностереотипи», «гетеро стереотипи», «авто стереотипи», «нація», «етнос». Знати історію розвитку етнопсихології, сучасний стан розвитку науки.</p> <p>Вміти методично-грамотно будувати стратегії етнопсихологічного дослідження загалом, і в сфері бізнесу зокрема.</p>	<p>Тема 10.Методологія і методи сучасної етнопсихологічної науки</p> <p>Лекція10. Методологічна основа дисципліни «Етнопсихологія»</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Основні напрями розвитку сучасної етнопсихології. 2.Методологічні принципи етнопсихології. 3.Основні методи етнопсихології. 4.Наукові завдання Етнопсихології. <p>Практичне заняття Застосування методології етнопсихології на практиці</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Працюючи в підгрупах обрати одне з завдань етнопсихології, розробити схему дослідження, його методологію, процедуру та спосіб обрахунку результатів. 2.Представити результати роботи на загал. 3.Колективно оцінити пророблену роботу, визначити переваги та недоліки і розробити рекомендації по застосуванню методології етнопсихологічних досліджень. <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розробити методологічні підходи до осмислення сутності, з одного боку, мотивів і потреб, а з 	<p>2</p> <p>2</p> <p>4</p>

	<p><i>іншого боку - особливостей вольової поведінки представників конкретної етнічної спільноти (письмовий звіт).</i></p> <p>2. <i>Сформулювати, наскільки ефективної може бути етнопсихологія в дослідженні міжнаціональних розходжень і відносин (доповідь).</i></p> <p>3. <i>Скласти короткий конспект питань:</i></p> <p>1. <i>Психологічні причини росту етнічної ідентичності в сучасному світі.</i></p> <p>2. <i>Роль етнопсихологічних знань у розбудові національної держави (короткий конспект).</i></p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 4,5. Додатковий: 3,4. Інтернет-ресурси: 1- 10.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Знати психологію соціальних класів; - Сутність класу, поняття та функціонування: - вміти описувати та давати психологічну характеристику класів - структуру соціально-класових відмінностей. - специфіку психології соціального класу. - описувати та давати психологічну характеристику класів. 	<p style="text-align: center;">Тема 11. ПСИХОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНИХ КЛАСІВ</p> <p style="text-align: center;">Лекція 11. Поняття і своєрідність функціонування психології класів.</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <p>1. Сутність класу і його психології.</p> <p>2. Психологічні характеристики представників різних соціальних класів.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 5. Додатковий: 3,4,5. Інтернет-ресурси: 1- 10.</p> <p style="text-align: center;">Семінар 10. ПСИХОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНИХ КЛАСІВ</p> <p>1. Своєрідність психології соціального класу.</p> <p>2. Структура соціально-класових</p>	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p>

	<p>відмінностей.</p> <p>3. Градація соціально-класових відмінностей.</p> <p>4. Специфіка психології соціального класу.</p> <p>5. Зміст психології класу.</p> <p>Питання для обговорення</p> <p>6. Дайте визначення соціального класу. Які критерії покладено в його основу?</p> <p>7. Що складає основу психології соціального класу?</p> <p>8. Назвіть найважливіші психологічні характеристики представників різних класів.</p> <p>9. Що таке психічний склад класу?</p> <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <p>1. Представники яких соціальних класів є членами вашого колективу?</p> <p>2. <i>Опишіть ті психологічні характеристики, які їм властиві.</i></p> <p>3. <i>Складіть психологічний портрет «нового українця».</i></p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 5. Додатковий: 8, 9, 10. Інтернет-ресурси: 1-10.</p>	4
<p>Знати закономірності розвитку й механізми реалізації індивідуальних особливостей особистості в різних ситуаціях національно-етнічного життя; основні теорії, напрями та методи дослідження етносу, концепції та підходи до</p>	<p>Тема 12. Психологічні проблеми етносу та нації</p> <p>Лекція 12. Етнонаціональні проблеми</p> <p>План лекції</p> <p>1. Психологічна характеристика етносу.</p> <p>2. Умови походження та модифікації етносу.</p> <p>3. Етнічна маргінальність.</p> <p>4. Поняття про національну</p>	4 2

<p>дослідження етнопсихологічних феноменів, що мають місце в сфері бізнесу. Вміти аналізувати психологічні фактори, що визначають особливості поведінки в різних ситуаціях суспільного життя, в тому числі і ті, що включають міжетнічну взаємодію та ділові стосунки. Самостійно визначати основні ознаки етносу. Виділяти чинники творення конкретної нації.</p> <p>Знати основні гіпотези та підходи до вивчення статичних компонентів національної психології. Сформувати чітке уявлення про національну психологію. Вміти аналізувати індивідуально-психологічні властивості особистості за допомогою психологічного аналізу значимих традиційних предметів побуту.</p>	<p>ідентифікацію. Сучасні процеси національного та державного будівництва.</p> <p>Лекція 12.1. Етнонаціональні проблеми План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суспільно-історичні чинники націотворення. 2. Особливості національної політики щодо етносів в Україні. <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Самостійно визначити основні ознаки нації (письмовий звіт). 2. Проаналізувати і виділити основні чинники творення української нації (на вибір російської, білоруської та інших) (перелік чинників творення нації). <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 5.. Додатковий: 8, 9, 10. Інтернет-ресурси: 10.</p> <p>Семінарське заняття Психологічні детермінанти розвитку Української нації</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічна природа походження етносу. Суспільно-історичні чинники націотворення. 2. Етногенез українців. Історія та теорія розвитку української нації. 3. Проблема геноциду. Голодомор 32-33 рр. і його психологічні наслідки для українського народу. 4. Психологічні наслідки національної політики щодо етносів в Україні. 	<p>2</p> <p>6</p> <p>2</p>
--	--	----------------------------

<p>Знати основні гіпотези та підходи до вивчення статичних компонентів національної психології.</p> <p>Сформуувати уявлення про національну психологію.</p> <p>Вміти аналізувати індивідуально-психологічні властивості особистості за допомогою психологічного аналізу значимих традиційних предметів побуту.</p>	<p>Тема 13. Психічний склад етносу та проблема націотворення Лекція. Статичні компоненти національної психології План лекції</p> <p>1. К. Юнг про архетипи колективного несвідомого як основи психічного складу етносу.</p> <p>2. Зміст психології нації. (Національний характер. Національний темперамент. Національний склад розуму. Національні особливості мислення. Національні почуття і настрої. Національні традиції та звички.)</p> <p>3. Специфіка системостворюючих (статичних) елементів психології нації.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 2, 3, 4, 5. Додаткова: 9, 10. Інтернет-ресурси: 1-10.</p> <p>Семінарське заняття Формування національної психології в етногенезі українців</p> <p>1. Колективне несвідоме (архетип) як передумова формування національної свідомості.</p> <p>2. Основні періоди формування української нації та їх вплив на становлення нашої психології.</p> <p>3. Письмові документи Київської держави як джерела вивчення психологічних рис їх авторів, персонажів і суспільних явищ.</p> <p>Дохристиянські традиції та вірування в сучасному світогляді українців.</p> <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <p>1. У підгрупах зробити доповідь по одній з запропонованих</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>6</p>
--	---	----------------------------

	<p>проблем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. В чому полягає відмінність між статичним та динамічним аспектами психології нації. 1.2. Намалювати схему, що відбиває структуру суспільної свідомості й відзначте на ній місце національної психології. 1.3. Пояснити, завдяки чому така велика роль національної психології в житті й діяльності людей. 1.4. З'ясувати, чому раніше існувало стільки плутанини в поясненні структури психології нації. 1.5. <i>Визначити у чому проявляється сутність психології нації (доповідь).</i> <ol style="list-style-type: none"> 2. <i>З'ясувати про які риси характеру, уподобання, світогляд свідчать предмети творчої діяльності наших пращурів дохристиянського періоду (музичні інструменти з Мезенського городища, житло трипільців, черняхівська та зарубинецька кераміка, скіфська пектораль, тощо) (есе).</i> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 2, 3, 4, 5. Додаткова: 9, 10. Інтернет-ресурси: 1-10.</p>	
<p>Знати психологічні механізми засвоєння соціотипової поведінки та її впливу на діяльність. Розуміти значення національних настанов, вміти аналізувати їх вплив на розвиток</p>	<p>Тема 14. Вплив етнопсихологічних феноменів на життя особистості Лекція 14 . Механізми функціонування й прояву етнопсихологічних феноменів План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжетнічна взаємодія: роль та значення. 2. Етнічні норми та їхній вплив на 	<p>2</p>

<p>світогляду особистості.</p> <p>Вміти вирізняти стереотипи національної свідомості.</p> <p>Об'єктивно оцінювати і сприймати поведінку представників різних національностей.</p>	<p>бізнес-партнерів які походять з різних етнічних груп.</p> <p>3. Своєрідність прояву національних настанов та стереотипів.</p> <p>4. Вплив етноцентризму на міжнаціональну взаємодію.</p> <p style="text-align: center;">Семінарське заняття Механізми функціонування й прояву етнопсихологічних феноменів</p> <p>1. Дайте характеристику сучасному стану вирішення проблеми збереження та відновлення української культури (письмовий звіт).</p> <p>2. На парі самотійно опрацюйте питання та складіть короткий конспект:- Роль практичного психолога у розв'язанні проблеми зниження етноцентризму та стереотипізації оцінок. - Національні забобони. - Різновиди національних стереотипів сприйняття.</p> <p>3. Психологічні механізми засвоєння соціотипової поведінки: соціалізація, наслідування, ідентифікація (короткий конспект).</p> <p style="text-align: center;">Завдання для самотійної роботи студента</p> <p>4. Підготуйтеся до обговорення дискурсивних питань (одне питання за вибором групи):</p> <p>4.1. Механізми впливу національно-психологічних особливостей на діяльність людей.</p> <p>4.2. Які національні забобони заважають діловій взаємодії представників різних народів.</p> <p>4.3. Чому неправильне</p>	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">4</p>
---	--	---

	<p>використання й облік національних настанов і стереотипів може приводити до появи труднощів у міжнаціональному спілкуванні й взаємодії бізнес-партнерів.</p> <p>5. <i>Оберіть та виконайте одне з практичних завдань:</i></p> <p>5.1. <i>Складіть реєстр звичок, етикетних норм, звичаїв суто українського вжитку. Проаналізуйте потреби їхнього виникнення, зараження та дотримання.</i></p> <p>5.2. <i>Спробуйте скласти перелік узвичаєних стереотипів поведінки, що спрощують міжособистісні та міжгрупові контакти.</i></p> <p>5.3. <i>Проаналізуйте особливості дії звичаю при формуванні світогляду людини.</i></p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 2, 4. Додаткова: 1, 2, 3, 5. Інтернет-ресурси: 10.</p>	
<p>Знати поняття та зміст духовного потенціалу; - принципи та методичні підходи до психологічної діагностики духовного потенціалу особистості на різних вікових етапах. - Вміти аналізувати індивідуально-особистісних і соціально-психологічних факторів духовного потенціалу дитини.</p>	<p style="text-align: center;">Тема 15. ДУХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОСОБИСТОСТІ</p> <p style="text-align: center;">Лекція. Поняття та зміст духовного потенціалу</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософсько-психологічний зміст поняття «духовний потенціал особистості». 2. Духовно-особистісний підхід як основа дослідження духовного потенціалу людини. 3. Процес розвитку духовного потенціалу особистості. 4. Психологічна модель особистості з високим 	<p>2</p>

<p>Вивчення та застосування емоційної складової духовного потенціалу особистості.</p>	<p>духовним потенціалом.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 3, 4, 5. Додатковий: 5,6,7,8. Інтернет-ресурси: 10.</p> <p>Практичне заняття 15. Діагностика духовного потенціалу та актуалізованості психологічних механізмів духовного розвитку особистості</p> <p>1. <i>Дослідження духовно-спрямованої поведінки особистості (Анкета для комплексної оцінки гармонічного розвитку дітей і молоді:</i></p> <p><i>А) Опитувальник для дослідження процесу духовної самореалізації молоді,</i> Висновок</p> <p><i>Б) Методика визначення духовного потенціалу та дослідження психологічних механізмів духовного розвитку «Духовний потенціал особистості — 2»)</i> Висновок</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 3, 4, 5. Додатковий: 5,6,7,8. Інтернет-ресурси: 10.</p> <p>Завдання для самостійної роботи студента</p>	<p>2</p> <p>4</p>
	<p>1. Принципи та методичні підходи до психологічної діагностики духовного потенціалу особистості на різних вікових етапах.</p> <p>2. Аналіз індивідуально-особистісних і соціально-психологічних факторів</p>	

	<p>духовного потенціалу дитини.</p> <p>3. Вивчення емоційної складової духовного потенціалу особистості.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 3, 4, 5. Додатковий: 5,6,7,8. Інтернет-ресурси: 1-10.</p>	
<p>Знати типології й особливостей етнічної поведінки, включаючи нормативну й девіантну поведінку, їхні причини, фактори, особливості індивідуальної і групової поведінки в процесі прийняття рішень, спілкування в етнічному середовищі як окремих особистостей, так і груп;</p> <p>Розуміти значення та роль психолога у процесі владнання етнічних конфліктів</p> <p>Вміти будувати стратегію врегулювання міжетнічного конфлікту.</p>	<p>Тема 16. Міжетнічні конфлікти <i>Лекція 16.1. Інтегральні етнопсихологічні ознаки нації та міжетнічний конфлікт</i> План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етнічні конфлікти. Види етнічних конфліктів. 2. Стратегії поведінки в етнічному конфлікті та шляхи його подолання. <p><i>Лекція 16.2. Інтегральні етнопсихологічні ознаки нації та міжетнічний конфлікт</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ментальність, національна ідея та національна свідомість як ознаки нації та їх вплив на ведення бізнесу представниками різних етносів. <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підберіть конкретні приклади етнічних конфліктів (перелік з зазначенням короткої інформації про конфлікти). 2. Складіть програму-схему безконфліктного спілкування й взаємодії представників двох національностей, найбільш знайомих вам (програма). <p>Практичне заняття <i>Розв'язання міжетнічних</i></p>	<p>4</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>

	<p style="text-align: center;">конфліктів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення основних видів міжетнічних конфліктів. 2. В підгрупах студенти виконують справи спрямовані на розв'язання ситуативних завдань запропонованих викладачем. 3. Представлення на загал та обговорення отриманих результатів. 4. Груповий висновок, що витікає з результатів виконання ситуативних завдань. <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 2, 4. Додаткова: 1-10. Інтернет-ресурси: 1-10.</p> <p style="text-align: center;">Завдання для самостійної роботи студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. У підгрупах підготуйте відповідь на одне з запропонованих запитань: <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Охарактеризуйте особливості психічного складу українців. 2.2. Визначте, що вам відомо про національний характер українців. 2.3. Проаналізуйте які релігії мали найзначніший вплив на формування психічного складу українців. 2.4. Визначте риси української сім'ї. 2.5. Сформулюйте, в чому полягає сутність української національної ідеї. 2.6. Зробіть порівняльну характеристику національних рис японців та китайців. 2.7. Спробуйте проаналізувати та виокремити спільне та особливе в національній психології 	2
	<p style="text-align: center;">Завдання для самостійної роботи студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. У підгрупах підготуйте відповідь на одне з запропонованих запитань: <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Охарактеризуйте особливості психічного складу українців. 2.2. Визначте, що вам відомо про національний характер українців. 2.3. Проаналізуйте які релігії мали найзначніший вплив на формування психічного складу українців. 2.4. Визначте риси української сім'ї. 2.5. Сформулюйте, в чому полягає сутність української національної ідеї. 2.6. Зробіть порівняльну характеристику національних рис японців та китайців. 2.7. Спробуйте проаналізувати та виокремити спільне та особливе в національній психології 	2

	<p><i>англійців та американців.</i></p> <p>2.8. <i>Виявіть та опишіть фактори та чинники формування спільних рис французів та іспанців (короткий конспект відповіді на одне з питань).</i></p> <p>2. <i>Оберіть кілька народів заходу та сходу та складіть порівняльну схему-таблицю їхніх національних рис (схема-таблиця).</i></p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 2, 5. Додаткова: 8. Інтернет-ресурси: 1-10.</p>	
Всього годин		180\6

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Андреева Я. Соціальна психологія: Навч.-метод. комплекс для студ., які навчаються на спец. "Практична психологія" / Ніжинський держ. педагогічний ун-т ім. Миколи Гоголя. — Ніжин : Видавництво НДПУ ім. М.Гоголя, 2016. Доповнене та перевидане.
2. Гапон Н. Соціальна психологія. Навчальний посібник.- Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2015. - 366 с.
3. Савицька, О. В. Етнопсихологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Савицька, Л. М. Співак. — Київ : Каравела, 2015 .
4. Львовочкіна А. М. Етнопсихологія: Навч. посіб. / Львовочкіна А. М. — К.: МАУП, 2016. — 144 с.
5. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.

Додатковий

1. Андріяш, В. І. Механізми державного регулювання етнополітичних процесів в Україні / В. І. Андріяш // Інвестиції: практика та досвід. — Київ, 2014. — № 1.— С. 136-139.
2. Данилюк, І. В. Етнічна психологія як галузь наукового знання: історико-теоретичний вимір : монографія / І. В. Данилюк. — Київ : САММІТ-КНИГА, 2010. — 432с. — Бібліогр.: 376-431с.
3. Іпатов Е. Соціальна психологія: Навч. посібник для підгот. бакалаврів усіх форм навч. / Інститут змісту і методів навчання;

Національний технічний ун-т України "Київський політехнічний ін-т" — К., 2012. — 120с.

4. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Підручник: У 2-х кн. Кн.1: Соціальна психологія особистості і спілкування. — К.: Либідь, 2015. — 574 с.

5. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Підручник: У 2-х кн. Кн.2: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. — К.: Либідь, 2015. — 560 с.

6. Савчин М. В.. Духовний потенціал людини. Монографія. Івано - Франківськ: Вид -во "Плай" Прикарпатського ун ..., 2012.

7. Помиткін Е.О. Психологічна діагностика духовного потенціалу особистості: посібник / Е.О. Помиткін. — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2018. — 144 с.

8. М. Пірен. Етнопсихологія // Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. — К.: Парламентське видавництво, 2011. — с.247 [ISBN 978-966-611-818-2](#)

9. [Українська етнопсихологія](#): історія, розвиток, персоналії: монографія / Н. М. Семенів; Львів. держ. ун-т внутр. справ. — Львів: Ліга-Прес, 2013. — 199 с. — Бібліогр.: с. 179—198.

10. Скуловатова О.В. Дослідження психологічного змісту міфологеми "доля" в традиційній картині світу людини / Скуловатова О.В. // Актуальні проблеми психології: Психологія навчання. Генетична психологія. Медична психологія / За ред. С.Д. Максименка. — К.: ДП "Інформаційно-аналітичне агентство", 2007. — Том X. Вип. 2. — С. 484-493.

Інтернет-ресурси

1. Сайт Національної бібліотеки України ім. В. І.Вернадського - <http://www.nbuv.gov.ua> .

3. Сайт факультету соціології і психології КНДУ ім. Тараса Шевченка - <http://www.soclife.univ.kiev.ua>

4. Сайт інституту психології АПН України - <http://naps.gov.ua/ua/structure/institutions/psychology/>

5. Сайт:Он-лайн-бібліотека - <http://book-online.com.ua>

6. Електронні бібліотеки України - <http://library.kr.ua/libworld/elib.html>

8. Сайт: Twirpx - бібліотека - <http://www.twirpx.com>

9. Електронна бібліотека Державного університету телекомунікацій , www.dut.edu.ua/uploads/1_1473_26865900.pdf

10. Сайт: http://stud.com.ua/25078/psihologiya/sotsialna_psihologiya

*курсивом виділено джерела, що містяться в бібліотеці ДТЕУ